

Sygn. akt III AUa 399/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 czerwca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Krystyna Smaga (spr.)
Sędziowie:	SA Małgorzata Rokicka - Radoniewicz SA Krzysztof Szewczak
Protokolant: sekr. sądowy Maciej Mazuryk	

po rozpoznaniu w dniu 6 czerwca 2013 r. w Lublinie

sprawy L. Z.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o wypłatę emerytury

na skutek apelacji wnioskodawczynie L. Z.

od wyroku Sądu Okręgowego w Zamościu

z dnia 18 lutego 2013 r. sygn. akt IV U 1404/11

oddala apelację.

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. decyzją z dnia 11 października 2011 r. wstrzymał wnioskodawczyni L. Z. wypłatę emerytury od dnia 1 października 2011 r, ponieważ wnioskodawczyni kontynuuje zatrudnienie.

W odwołaniu od decyzji wnioskodawczyni zarzuciła, że decyzję o przejściu na emeryturę podejmowała, gdy warunek rozwiązania umowy o pracę, jako warunek otrzymywania świadczenia, nie obowiązywał, a wstrzymanie wypłaty emerytury narusza zasadę demokratycznego państwa prawa i stanowi podstawę do utraty zaufania do instytucji państwowych.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie, wniósł o jego oddalenie.

Sąd Okręgowy w Zamościu wyrokiem z dnia 18 lutego 2013 r oddalił odwołanie na podstawie następujących ustaleń faktycznych i ich oceny prawnej.

Wnioskodawczyni L. Z., urodzona (...), od 1 lipca 1984 r. pozostaje w zatrudnieniu w Urzędzie Miasta w B., na stanowisku inspektora. Organ rentowy decyzją z dnia 24 września 2008 r. przyznał jej prawo do emerytury od dnia 1 września 2008 r., ale zawiesił wypłatę świadczenia z uwagi na kontynuowanie przez nią zatrudnienia. Od 1 stycznia 2009 r. wypłata emerytury została wznowiona, przy czym kwota wypłacanego świadczenia została zmniejszona w związku z osiąganiem przez wnioskodawczynię przychodu powyżej 70% przeciętnego wynagrodzenia. Do 30 września 2011 r. organ rentowy kontynuował wypłatę przyznanej emerytury. Rozliczał emeryturę z uwagi na osiąganie przychodu, przeliczał podstawę wymiaru emerytury, a przy ustalaniu wysokości świadczenia uwzględniał wyższy staż ubezpieczeniowy wnioskodawczyni. Zaskarżoną decyzją od 1 października 2011 r., wstrzymał wnioskodawczyni dalszą wypłatę emerytury, wskazując na nierozwiązanie stosunku pracy.

Sąd Okręgowy zważył, że odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd wskazał, że przedmiotem sprawy jest wyłącznie prawidłowość zaskarżonej decyzji z dnia 11 października 2011 r., czyli zasadność wstrzymania wnioskodawczyni wypłaty emerytury od 1 października 2011 r.

Sąd powołał się na art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), zgodnie z którym prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego.

Sąd wskazał, że przepis powyższy w odniesieniu do wnioskodawczyni obowiązywał od dnia 1 października 2011 r., gdyż stosownie do art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726) do emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie ustawy (1 stycznia 2011 r.) przepisy ustawy o emeryturach i rentach z FUS, w brzmieniu nadanym tą ustawą o zmianie ustawy o finansach publicznych, stosuje się, poczynając od dnia 1 października 2011 r. Wnioskodawczyni nabyła prawo do emerytury od 1 września 2008 r.

Sąd zauważył, że Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 13 listopada 2012 r., w sprawie K 2/12, orzekł, że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010 r., w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa, wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że rozwiązanie przyjęte przez ustawodawcę w art. 28 ustawy z 16 grudnia 2010 r. spowodowało, że osoby, które skutecznie nabyły i zrealizowały prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. zostały objęte nową, mniej korzystną dla nich treścią ryzyka emerytalnego. Aby emeryturę nadal pobierać po 1 października 2011 r., musiały rozwiązać stosunek pracy z dotychczasowym pracodawcą. W przeciwnym razie ich świadczenie emerytalne ulegało zawieszeniu. Oceniając sytuację tych osób z punktu widzenia zasady ochrony zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa, Trybunał doszedł do wniosku, że gdyby w momencie przechodzenia na emeryturę osoby te wiedziały, że będą musiały przerwać zatrudnienie, żeby uzyskać świadczenie emerytalne, to ich decyzja być może byłaby inna, tzn. nie składałyby wniosku o ustalenie prawa do emerytury i kontynuowały zatrudnienie. Korzystniejsze byłoby bowiem dla nich osiąganie wysokiego dochodu ze stosunku pracy niż dużo mniejszej emerytury. Tym bardziej, że późniejsze złożenie wniosku oznaczałoby wyższe świadczenie emerytalne. Treść ryzyka emerytalnego, w określeniu którego ustawodawca ma swobodę, nie powinna być zmieniana w stosunku do osób, które już nabyły i zrealizowały prawo do emerytury. Zatem - zdaniem Trybunału Konstytucyjnego - zawieszenie prawa do emerytury z powodu kontynuowania zatrudnienia osobom, które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r., narusza zasadę zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa.

Sąd stwierdził, że cytowany wyrok Trybunału Konstytucyjnego nie ma zastosowania w stanie faktycznym sprawy wnioskodawczyni, ponieważ dotyczy osób, które skutecznie nabyły i zrealizowały prawo do emerytury w okresie od

8 stycznia 2009 r do 31 grudnia 2010 r, tj. w okresie, kiedy kontynuowanie zatrudnienia nie stanowiło przeszkody w wypłacie przyznanej emerytury. Tymczasem wnioskodawczyni nabyła prawo do emerytury od 1 września 2008 r. W tej dacie, zgodnie z art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS (obowiązującym do 7 stycznia 2009 r), prawo do emerytury ulegało zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego.

Sąd wyjaśnił, że w wyniku uchylecia z dniem 8 stycznia 2009 r powołanego art. 103 ust. 2a, organ rentowy od stycznia 2009 r wznowił wnioskodawczyni wypłatę emerytury, ponieważ z tą datą odpadła przyczyna powodująca zawieszenie wypłaty świadczenia.

Jednak do sytuacji wnioskodawczyni, od 1 października 2011 r, ma zastosowanie art. 103a, w świetle którego prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego.

Sąd konkludował, że w przedstawionych wyżej okolicznościach nie ma potwierdzenia stanowisko wnioskodawczyni, że decyzję o przejściu na emeryturę podejmowała, gdy obowiązek rozwiązania umowy o pracę, jako warunek otrzymania świadczenia z ZUS, nie obowiązywał oraz że nabyła prawo do emerytury bez obowiązku rozwiązywania umowy o pracę. Z tych względów Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc, orzekł jak w sentencji.

Apelację od tego wyroku wniosła L. Z., zarzucając sprzeczność ustaleń z treścią zebranego materiału i błędną wykładnię art. 103a ustawy o emeryturach i rentach w świetle wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r, sygn. akt K 2/12.

Wskazując na powyższy zarzut apelująca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie wypłaty zawieszony emerytury od dnia 1 października 2011 r do dnia 21 listopada 2012 r ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

W uzasadnieniu apelacji wskazała, że Sąd Okręgowy w Zamościu, orzekając o bezpodstawności odwołania od decyzji wstrzymującej wypłatę świadczenia miał na uwadze tak przepis art. 103a, który korzystał z domniemania konstytucyjności, jak i linię orzecznictwa w tej sprawie, która z kolei miała oparcie w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 22 lipca 2006 r, sygn. akt SK 45/04. Trybunał Konstytucyjny uznał wówczas, że art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jest zgodny z art. 2, art. 31 ust. 3, art. 32 i art. 67 Konstytucji RP nie jest niezgodny z art. 30, art. 65 ust. 1, art. 70 ust. 5 i art. 73 Konstytucji. Przepis ten zaś zawierał identyczne uregulowanie jak art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r.

Stan prawny uległ zmianie z chwilą zajęcia stanowiska przez Trybunał Konstytucyjny, który wyrokiem z dnia 13 listopada 2012 r, sygn. akt K2/12, orzekł że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103 a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r, w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r, bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji RP. To zaś oznacza, że spośród emerytów ci, którzy nabyli prawo do świadczenia i jego realizacji w określonym przedziale czasowym tj. od 8 stycznia 2009 r do 31 grudnia 2010 r nie podlegają rygorom wynikającym z art. 103a ustawy o emeryturach i rentach.

Apelująca stwierdziła, że można by powziąć wątpliwość, czy ona, jako osoba, która prawo do emerytury nabyła od dnia 1 września 2008 r, należy do tej grupy emerytów, do których w świetle orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego art. 103a nie ma zastosowania. Wątpliwości te jednak zostały usunięte poprzez działania organu rentowego, który decyzją z dnia 3 lutego 2013 r wznowił wypłatę świadczenia od 22 listopada 2012 r i tym samym przesądził, że należy do tej grupy emerytów, którym świadczenie winno być wypłacane, pomimo faktu nierozwiązania stosunku pracy z

tym pracodawcą, na rzecz którego świadczyła pracę bezpośrednio przed nabyciem prawa do emerytury. Przesądzenie o powyższym ma ten skutek, że rozpoznając sprawę Sąd Okręgowy powinien był wziąć pod uwagę fakt wyrugowania z porządku prawnego art. 103a ustawy o emeryturach i rentach w takim zakresie, w jakim odnosił się do osób, które nabyły prawo do emerytury i jego realizacji bez konieczności rozwiązania stosunku pracy.

Zdaniem apelującej, w konsekwencji należy przyjąć, że ubezpieczeni, którym emerytura była wypłacana pomimo kontynuowania zatrudnienia, gdyż od 9 stycznia 2009 r nie obowiązywały w tym zakresie żadne ograniczenia, w świetle orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego zachowali prawo do pobierania świadczenia.

Apelująca podkreśliła, że wprawdzie w art. 190 ust. 1 i 3 Konstytucji wyrażona została zasada prospektywnych skutków orzeczeń Trybunału, to jednak z uwagi na wiążące stwierdzenie Trybunału Konstytucyjnego, że dany przepis pozostaje w sprzeczności z aktem prawnym wyższego rzędu, nie powinien być uwzględniany przez organy stosujące prawo przy rozpatrywaniu konkretnych spraw, a więc w odniesieniu do roszczeń przypadających za okres przed ogłoszeniem wyroku Trybunału w Dzienniku Ustaw. Tak orzekł Sąd Najwyższych w orzeczeniach z 7 grudnia 2000 r, III ZP/00, czy też z 23 stycznia 2007 r, II PK 96/06.

W ocenie skarżącej, skoro organ rentowy wstrzymał wypłatę emerytury od 1 października 2011 r, a podjął ją od 22 listopada 2012 r, to należy zmienić zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego oraz poprzedzającą go decyzję i orzec, że zobowiązuje się organ rentowy do wypłaty emerytury za okres od 1 października 2011 r do 21 listopada 2012 r, stosownie do art. 412 § 2 kpc. Konsekwencją uwzględnienia apelacji jest - na podstawie art. 98 § 1 kpc - obciążenie organu rentowego poniesionymi przez wnioskodawczynię kosztami postępowania. Apelująca powołała się na stanowisko w tym przedmiocie wyrażone w wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 27 lutego 2013 r, sygn. III AUa 1305/12.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

Apelacja wnioskodawczyni nie zasługuje na uwzględnienie. Apelująca powołuje się na treść wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r w sprawie K 2/12. Trybunał orzekł, że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r o emeryturach i rentach z FUS, dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010 r, w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r, bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa, wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Trybunał stwierdził, że niezgodne z Konstytucją jest zastosowanie art. 103a ustawy o emeryturach i rentach do osób, które nabyły prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011 r, bez konieczności rozwiązania stosunku pracy.

Taka treść orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego została potwierdzona w jego pisemnym uzasadnieniu dotyczącym skutków wyroku, gdzie w sposób wyraźny i jednoznaczny stwierdzono, że „obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą - jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury - nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 r do 31 grudnia 2010 r”, a więc po uchyleniu cytowanego wyżej art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a przed wejściem w życie art. 103a tej ustawy, dodanego powołaną wcześniej ustawą z dnia 16 grudnia 2010 r o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (kiedy nie istniał obowiązek rozwiązania stosunku pracy).

W sytuacji faktycznej rozpoznawanej sprawy skarżąca nabyła prawo do emerytury od września 2008 r, a więc przed dniem 1 stycznia 2011 r. Jednak nabyła prawo od świadczenia w okresie obowiązywania art. 103 ust. 2a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Przepis ten, obowiązujący do dnia 7 stycznia 2009 r, stanowił że prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na

rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego.

Skarżąca nabyła prawo do emerytury w okresie, kiedy istniała konieczność rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą w celu realizacji prawa do emerytury przez jej wypłatę. Dlatego nie mieści się w kręgu osób, których dotyczy wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r, to jest w kręgu osób, „które nabyły prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011 r bez konieczności rozwiązania stosunku pracy”. W tej sytuacji skarżąca nie miała prawa do wypłaty emerytury od 1 października 2011 r, skoro pozostawała w zatrudnieniu.

Wobec powyższego niekonstytucyjność przepisów stwierdzona wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r, sygn. akt K 2/12 nie ma wpływu na treść decyzji ZUS wstrzymującej wypłatę emerytury, zatem wyrok Sądu pierwszej instancji jest prawidłowy.

Okoliczność, że ZUS podjął wypłatę emerytury apelującej nie ma znaczenia dla prawidłowej interpretacji skutków wyroku Trybunału Konstytucyjnego.

Z powyższych względów i na podstawie art. 385 kpc Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji wyroku.